

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
DE RAAD

ZITTING 2024-2025

27 NOVEMBER 2024

SAMENGEVOEGDE VRAGEN OM UITLEG EN MONDELINGE VRAAG

Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw
van woensdag 27 november 2024

INTEGRAAL VERSLAG

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: Mevrouw Najima El Arbaoui, voorzitter, de heer Emile Luhahi, mevrouw Imane Belguenani

Andere leden: de heer Ilyas Mouani, de heer Benjamin Dalle

Verontschuldigd: de heer Gilles Verstraeten

INHOUD

1. Samengevoegde vragen om uitleg (R.v.O., art. 59, 6, b)

- Vraag om uitleg van de heer Emile Luhahi aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de impact van het Vlaams regeerakkoord op het onderwijs in Brussel
- Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de focus op Nederlands in het Vlaams regeerakkoord en de samenwerking tussen OCB en Leerpunt

2. Mondelinge vraag (R.v.O., art. 58)

- Mondelinge vraag van de heer Ilyas Mouani aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende alarmerende Brusselse 'spijbelcijfers'

3. Regeling van de werkzaamheden

1. Regeling van de werkzaamheden

Wegens de afwezigheid van de heer Gilles Verstraeten wordt zijn vraag om uitleg op zijn verzoek omgezet in een schriftelijke vraag.

Wegens de afwezigheid van collegelid Sven Gatz zal collegevoorzitter Elke Vanden Brandt in zijn naam antwoorden.

2. Welkomstwoord

Mevrouw Najima El Arbaoui, voorzitter: Met groot enthousiasme neem ik vandaag voor het eerst mijn functie op als voorzitter van deze commissie. De commissie Onderwijs en Scholenbouw heeft een bijzondere betekenis voor mij, omdat ze raakt aan essentiële kwesties voor onze gemeenschap.

Tijdens deze ambtstermijn wil ik dat we onze inspanningen richten op enkele belangrijke prioriteiten:

- Onderwijsbeleid, om inclusief en kwaliteitsvol onderwijs verder te bevorderen;
- Schoolinfrastructuur, zodat we moderne, toegankelijke en aangepaste ruimtes kunnen aanbieden;
- Het welzijn van leerlingen en leerkrachten, want een gezonde en stimulerende omgeving is cruciaal voor hun ontwikkeling.

Daarnaast wil ik dat we aandacht besteden aan enkele actuele uitdagingen:

- De impact van milieubeleid op onze schoolgebouwen;
- Technologische innovaties die het onderwijs hervormen;
- De specifieke behoeften van Brusselse families, in een stad die zowel multicultureel als meertalig is.

Ik dank jullie allemaal voor jullie aanwezigheid en inzet. Laten we samen van deze commissie een motor voor vooruitgang maken, ten dienste van onze gemeenschap.

3. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59, 6, b)

Vraag om uitleg van de heer Emile Luhahi aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de impact van het Vlaams regeerakkoord op het onderwijs in Brussel

De heer Emile Luhahi (Groen): Mijn vraag gaat over het nieuwe Vlaams regeerakkoord, specifiek over het luik Onderwijs en de gevolgen hiervan. Dit akkoord legt een sterke nadruk op het gebruik van het Nederlands in het onderwijs. Ouders die geen Nederlands leren, riskeren het verlies van de schoolbonus, en kinderen van ouders die deelnemen aan Nederlandse lessen krijgen voorrang bij inschrijvingen. Daarnaast moet alle communicatie met de school uitsluitend in het Nederlands gebeuren.

Ook van leerlingen wordt verwacht dat ze zowel in de klas als op de speelplaats Nederlands spreken.

Hoewel ik het belang van taal begrijp en waardevol vind en dat anderstalige leerlingen zo veel mogelijk in contact komen met het Nederlands, maak ik me zorgen over de gekozen aanpak. Deze lijkt vooral gericht op verplichting in plaats van stimulering.

Zelf ben ik anderstalig opgegroeid, en uit ervaring weet ik dat zulke verplichte maatregelen vaak niet worden nageleefd en eerder voor spanningen dan voor oplossingen zorgen.

Bovendien kunnen niet alle ouders de ruimte of mogelijkheid vinden om taallessen te volgen, denk bv. aan alleenstaande moeders die al moeite hebben om werk en gezin te combineren.

Hebt u al contact gehad met Vlaams minister Zuhair Demir over de mogelijke gevolgen van deze maatregelen?

Zijn er signalen uit het middenveld die wijzen op de impact die dit beleid zou kunnen hebben op gezinnen in armoede en op scholen in Brussel?

Hoe schat u de haalbaarheid van deze maatregelen in?

Mevrouw Imane Belguenani (Open Vld): Ik wil eerst en vooral collega Emile Luhahi bedanken voor zijn vraag, want ik maak mij ook zorgen over de aanpak van de huidige Vlaamse Regering.

Ik wil beginnen met een opmerking van professor en pedagoog Orhan Agirdag, die bij de bekendmaking van het Vlaams regeerakkoord heeft gezegd dat eigenlijk de kennis van het Nederlands geen voorwaarde mag zijn of geen voorwaarde is. De kennis van het Nederlands is geen voorwaarde voor goede schoolresultaten, maar is het resultaat van een goed onderwijs. En om dat te bewijzen hoeven we eigenlijk niet ver te zoeken, want we kunnen gewoon kijken naar wat er in Brussel gebeurd is de voorbije twintig jaar. De voorbije twintig jaar heeft het beleid van voormalig minister Guy Vanhengel en het werk dat is voortgezet door collegelid Sven Gatz zijn vruchten afgeworpen. Er zijn vandaag in Brussel evenveel leerlingen die naar het Nederlandstalig onderwijs gaan als in Gent. Dat is het resultaat van een beleid dat gestoeld is op het aanmoedigen en het blijven investeren in een kwalitatief aanbod en niet op het bestraffen van leerlingen of hun ouders. Het onderwijs moet een kansenmachine blijven. Maar als ik vandaag de lijnen van het Vlaams regeerakkoord lees, dan vrees ik ervoor dat we heel veel kansen bij die jongeren gaan ontnemen.

Ik wil vervolgens ook even ingaan op het PIRLS-onderzoek en de analyses van de Vlaamse en de Belgische cijfers daarin. Uit die analyses blijkt dat het niet per definitie zo is dat leerlingen die thuis geen Nederlands spreken automatisch minder goed lezen of minder goed begrijpend lezen.

Collega's, het is vooral de thuissituatie die zeer bepalend is. Het hangt ervan af of je thuis de informatie doorkrijgt of dat je ouders jou kunnen brengen naar een bibliotheek of dat ze de middelen hebben om schoolboeken te kopen en om boeken te kopen die in het Nederlands zijn. Dus de sterkte van de ouders ligt niet in hoe goed ze zelf het Nederlands leren, ook al is dat een belangrijk aspect, maar het ligt vooral in het aanwenden van taalkundig en cultureel kapitaal om een kind aan te moedigen en te stimuleren om de taal goed te beheersen en om de ontwikkelingskansen van het kind zoveel mogelijk te maximaliseren. Daarom wil ik toch het werk van collegelid Sven Gatz ook feliciteren. In september 2024 heeft hij nog een bedrag vrijgemaakt van 800.000 euro in de strijd tegen kinderarmoede. Want we moeten de juiste strijd

voeren. We hebben reële uitdagingen in Brussel, kinderarmoede onder andere, die we moeten aanpakken als we willen dat de ontwikkelingskansen van de kinderen gemaximaliseerd worden. We moeten niet bestraffen, maar we moeten aanmoedigen, onder meer door het creëren van meer oefenkansen. Een zaak is het inzetten op de Brede Schoolwerking en de sterkste leerkrachten voor de zwakste klassen zetten, de Brusselpremie en uiteraard ook zoals ik al zei het inzetten op armoedebestrijding. Dat zijn volgens onze fractie de enige echte oplossingen voor de uitdagingen waar we vandaag mee geconfronteerd worden. Op die manier kunnen we ervoor zorgen dat kinderen alle *tools* in handen krijgen om goed op school te presteren en om de taal ook machtig te zijn.

Dus collega's, laten we de juiste strijd voeren. Ik hoop dat de rol van de VGC flankerend zal blijven en vooral de focus zal leggen op aanmoedigen, doorverwijzen en ondersteunen. En ik sluit mij aan bij de vragen van collega Emile Luhahi. Wat zal de impact zijn van de maatregel die de Vlaamse Regering wil invoeren?

De heer Ilyas Mouani (Vooruit.brussels): Ik ben opgegroeid in het Nederlandstalig onderwijs zoals jullie. Thuis werd er Frans gesproken, of we hebben ouders die Frans en Arabisch hebben gesproken.

Ik heb eigenlijk de eerste jaren vaak van de leerkrachten gehoord dat ik naar Ketnet moest kijken. Dat is wat de leerkrachten vaak zeggen hier in Brussel. Maar wat voor mij heel belangrijk is, als ik naar mijn eigen parcours kijk, is dat ik het de eerste jaren in het secundair onderwijs heel moeilijk heb gehad omdat mijn taal niet correct was. Het was een minimale taal van iemand die enkel in de klas en zelfs niet op de speelplaats Nederlands sprak. Dus voor mij is het heel belangrijk dat je niet enkel in de klas Nederlands spreekt, maar dat je ook van thuis uit aangemoedigd wordt om Nederlands te spreken.

Vanaf het vierde jaar secundair onderwijs ben ik begonnen met mijn vrije tijd in het Nederlands in te vullen. Sindsdien begonnen mijn leerkrachten mij te begrijpen. Dus taal is voor mij heel belangrijk, voor je studies, je latere parcours en ook voor je werk. Daarom moeten wij zoveel mogelijk ouders proberen te stimuleren om die taal te leren, om de taal van hun schoolgaande kinderen te leren. Tegelijk kennen wij ook veel ouders die snel willen leren en die mogelijkheid moet er zijn. Wij weten van de directeur van het Huis van het Nederlands dat er elk jaar 10 % meer inschrijvingen zijn, maar dat er nu wachtlijsten zijn bij het Huis van het Nederlands en de CVO's. Men vraagt een grote flexibiliteit op vlak van lestijden en locaties.

Nederlands leren is volgens mij een kans voor elke Brusselaar. Een kans om in dialoog te gaan, een kans tot zelfontplooiing en een kans tot een betere toekomst. Vooruit wil hier en in het Vlaams Parlement blijven strijden voor voldoende vrije plaatsen om Nederlands te kunnen leren.

De heer Benjamin Dalle (cd&v): Bedankt aan collega Emile Luhahi voor de zeer pertinente vraag. Het Brusselluik van het Vlaams regeerakkoord bevat inderdaad heel wat elementen rond de kennis van het Nederlands. Dat is een uitgangspunt dat ik echt deel. Het is bijzonder belangrijk voor alle Vlamingen, maar ook voor heel veel Brusselaars om goed Nederlands te kennen en voor ouders die kinderen hebben in het Nederlandstalig onderwijs is dat des te belangrijker omdat het toelaat ook om de schoolloopbaan van de zoon of dochter op een goede manier te volgen, de huistaken te begeleiden en dergelijke meer.

Brussel is natuurlijk een andere context dan de rest van Vlaanderen. Ik wil misschien wat cijfers meegeven uit de dataloop die cijfers over het onderwijs in kaart brengt. Het blijkt dat 76 % van de leerlingen in het basisonderwijs in Brussel een andere thuistaal hebben dan het Nederlands. Collega Emile Luhahi was er een van. Het gaat om 26.306 leerlingen in het basisonderwijs en om 11.117 leerlingen in het secundair onderwijs. In totaal dus 37.423 leerlingen. Als je gaat kijken naar de impact van de maatregel moeten we er toch van uitgaan dat al die ouders ook die nieuwe suggestie of verplichting willen, kunnen en zullen volgen. Als je ervan uitgaat dat bij die 37.000 plus leerlingen een ouder die opleiding gaat volgen, het kunnen er natuurlijk ook twee zijn, maar laat ons ervan uitgaan dat er een ouder is die taallessen gaat volgen in Brussel, dan gaat dit over gigantisch veel cursisten.

Om een idee te geven, vandaag zijn er 18.981 unieke inschrijvingen voor NT2-cursussen, dus dat is maal drie als men ouders gaat verplichten taallessen te volgen.

De vraag is eigenlijk of men daar rekening mee heeft gehouden. Wat zou de budgettaire kost kunnen zijn als inderdaad iedereen ook die verplichting, die ik een goeie verplichting vind, opvolgt? Misschien kan dit enkel worden bekeken op het niveau van Ligo bv., maar Ligo is niet de enige. Je hebt ook de CVO's. Ligo heeft vandaag een budget van 457.000 euro. Als dit maal drie moet, betekent dit 1,5 miljoen euro, een stijging van hun budget met 1 miljoen euro. Maar dat is alleen op het niveau van Ligo. Dus de vraag aan het collegelid is niet zo evident om hier ter plaatse te beantwoorden, maar wat is jullie ingeschatte budgettaire kost en kunnen CVO's en Ligo dat ook dragen?

Voor de rest ben ik het eigenlijk grotendeels eens met wat hier door de collega's is gezegd; dat het voor de kinderen en jongeren zelf bijzonder belangrijk is om niet alleen binnen de schoolmuren Nederlands te kunnen spreken, maar dat ook in de vrije tijd te kunnen doen. Een belangrijk instrument is de vrijetijdsbesteding via de scholen, via de Brede Scholen. En het is niet alleen het bevoegde collegelid, maar ook de collegevoorzitter die vandaag hier zal antwoorden dat dit heeft hervormd. Dus de vraag die ik nog concreet heb aan de collegevoorzitter is of zij nog kansen ziet om van de Brede School nog meer een taalverhaal te maken. En of ze ook de coördinatie en samenwerking op het terrein tussen vrijwilligers, coördinatoren, kinderen en ouders wil ondersteunen en versterken met het oog op die versterking van het Nederlands binnen die Brede Schoolnetwerken.

Collegevoorzitter Elke Vanden Brandt: Zoals jullie weten laat collegelid Sven Gatz zich verontschuldigen om medische redenen en ga ik inderdaad zo goed mogelijk mijn best doen om zijn informatie aan jullie te delen. Op de vragen over de Brede School kan ik inderdaad zelf ook antwoorden. Ik wil mij zeker ook aansluiten bij de complimenten die aan hem gegeven zijn over het goede werk dat er gevoerd is omtrent taal en de realiteit in Brussel. Er is de meertalige context waar heel veel kinderen in opgroeien, wat betekent dat onze scholen en onze leerkrachten er ook mee moeten omgaan en moeten leren mee omgaan. We moeten daar de troeven en de kansen en de uitdagingen in blijven zoeken en het beleid blijven ontwikkelen. Brussel heeft hier reeds veel ervaring mee.

In het nieuwe Vlaams regeerakkoord worden heel wat beleidslijnen uitgestippeld voor de komende periode. Met de omzetting van dat akkoord in beleidsnota's en regelgeving, zal het duidelijker worden wat de concrete gevolgen zijn voor o.a. het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

De eerste contacten met Vlaams minister Zuhair Demir moeten hierrond nog worden gelegd. Dat zal gebeuren nadat de VGC de kans heeft gekregen om de belangrijkste beleidslijnen op het vlak van Onderwijs en de impact ervan op het Brussels onderwijsveld grondig te analyseren en te bespreken met de onderwijskoepels, de schoolbesturen en het middenveld.

In welke mate de uitvoering van het regeerakkoord, via de Brusseltoets, rekening zal houden met onder meer de kenmerken van het Nederlandstalig onderwijs, zal zeker een aandachtspunt zijn waarvan wij ons terdege bewust zijn.

We kunnen zeker een impact verwachten rond het voorrangbeleid bij de inschrijvingen, rond het aanbod Nederlands voor volwassenen, het curriculum in het basisonderwijs, het taalbeleid en de ouderbetrokkenheid in het leerplichtonderwijs.

Zoals steeds streeft de VGC naar een positieve en constructieve dialoog met de Vlaamse overheid. We zullen er alles aan doen om oplossingen te vinden voor de reële noden van leerlingen, ouders en schoolteams, om zo onze leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, zoveel mogelijk kansen te geven.

De ervaring van het Onderwijscentrum Brussel (OCB) is zeker een troef. Het OCB heeft al een focus op het taalonderwijs Nederlands, effectieve professionalisering, netoverschrijdende samenwerking, het versterken van de lerarenopleiding, het aanbieden en ontwikkelen van kwaliteitsvolle lesmaterialen, mentaal welzijn en moeilijk leerlingengedrag en de aandacht voor breed leren. Stuk voor stuk zijn dit thema's die al jarenlang voor het OCB en het onderwijs in Brussel belangrijk zijn. Daarbij gaat het Onderwijscentrum Brussel permanent op zoek om haar ondersteuning zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de noden van de leerkrachten en scholen enerzijds, en de meest recente wetenschappelijke inzichten anderzijds.

Belangrijk is dat het aanbod gedifferentieerd is en de vraaggestuurde werking aangewezen is om te zorgen voor een werking op maat van de scholen en leerkrachten. Er is geen *one fits all* aanpak, maar er wordt voor gezorgd dat er aandacht is voor ondersteuning op maat.

Het is beter om de specifieke vragen naar de financiële impact schriftelijk te stellen zodat er in detail kan worden op geantwoord. Wat zeker zo is, is dat ook Vlaanderen daarin hopelijk haar verantwoordelijkheid zal nemen om die uitdagingen aan te kunnen. Met betrekking tot de NT2 lessen is er enerzijds een kwestie van het niveau in Brussel, maar ook het vinden van voldoende leerkrachten blijft een reële uitdaging.

Met betrekking tot Brede leerkanalen en Brede Scholen is er inderdaad een hervorming gebeurd waarbij de bedoeling is om overschrijdend te kunnen werken en aan alle kinderen in die Brusselse scholen Brede Scholen te kunnen aanbieden. Die hervorming zal de komende jaren moeten verankerd worden. Deze Brede Scholen zijn niet enkel op taal gericht. Taal is uiteraard een element, want dat biedt meer oefenkansen, biedt de kans aan leerlingen om al spelenderwijs of in andere contexten met het Nederlands in contact te komen. Maar natuurlijk staat ook een sterke ontwikkeling van het kind centraal. Enorme troeven zijn ook het omgaan met de armoede in Brussel en het geven van kansen aan kinderen. Zeker aan kinderen in de meest kwetsbare posities. Er liggen heel veel mogelijkheden in het verschiep. Ik ben zeer geneigd om nu te gaan antwoorden op vragen wat je er allemaal mee kan doen, maar in alle eerlijkheid moet ik zeggen dat dat de volgende bestuursploeg moet bepalen. Dat gaat om beleidskeuzes die uiteraard door het volgende College en in samenspraak met de Vlaamse Regering moeten worden bepaald. Ik

hoor hier in ieder geval al goede en brede insteken, dus ik ben er zeker van dat dat goed gevoed zal worden.

De heer Emile Luhahi (Groen): Ik zie dat er een soort van consensus is over hoe belangrijk dat Nederlands is voor de Brusselse Ketjes. Alleen, bij mijn oorspronkelijke vraag ligt het verschil misschien bij het verplichten en het stimuleren. Dat is een beetje de methodologie die nu gekozen is en ik weet niet of je die methodologie gewoon kunt copy-pasten naar de Brusselse context. Als je kijkt naar de realiteit van die jongeren die in die scholen zitten, is dat ze eigenlijk die regels niet naleven. Wanneer er een leerkracht is, gaan ze Nederlands praten en anders gaan ze gewoon hun eigen taal spreken. Dat zorgt volgens mij voor spanningen tussen de leerlingen en de leerkrachten. Net hetzelfde als bij een heel rigide systeem waar de communicatie met de ouders enkel in het Nederlands gebeurt en toch ook niet zo effectief is.

Daar ligt misschien een beetje het verschil met de oorspronkelijke vraag. Hoe kan je iets copy-pasten van wat er bv. in Vlaanderen gebeurt naar de Brusselse context waar heel veel leerlingen eigenlijk anderstalig zijn?

- Het incident is gesloten.

4. Mondelinge vraag (R.v.O., art. 58)

Mondelinge vraag van de heer Ilyas Mouani aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende alarmerende Brusselse ‘spijbelcijfers’

De heer Ilyas Mouani (Vooruit.brussels): De Vlaamse overheid maakte onlangs de zogenaamde ‘spijbelcijfers’ van het afgelopen schooljaar bekend. Die zijn best alarmerend, ook in onze stad. In het schooljaar 2023-2024 waren maar liefst 2.000 leerlingen uit het Nederlandstalig onderwijs minstens 30 halve dagen ongewettigd afwezig. Een opvallende stijging, want in het schooljaar 2019-2020 waren dat slechts 782 leerlingen. Dergelijke cijfers moeten ons grote zorgen baren. Want spijbelgedrag is gewoon nefast voor een geslaagd schoolparcours.

Vlaams minister Zuhail Demir sprak in het Vlaams Parlement vooral over repressieve maatregelen om spijbelen tegen te gaan. Uit onderzoek blijkt echter dat sancties voor spijbelgedrag vaak niet werken of zelfs leiden tot nog meer schoolverzuim.

We moeten kijken naar de grondoorzaken. Waarom spijbelen jongeren? Omdat ze niet in de gepaste studierichting zitten, omdat ze ontmoedigd zijn door vele faalervaringen in het onderwijs of omdat ze zich niet goed in hun vel voelen door problemen thuis.

We moeten echte oplossingen vinden, zodat spijbelende jongeren de motivatie terugvinden om naar school te gaan. Met Vooruit.brussels geloven we dan ook sterk in de begeleidende projecten die dit College al op poten heeft gezet om spijbelen en schooluitval tegen te gaan.

Zo kondigde u in juni 2024 aan dat er voor dit schooljaar 1 miljoen euro wordt voorzien voor Time-In projecten. Daardoor kunnen 8 (beroeps-)technische scholen sociaal assistenten, psychologen en andere professionelen inzetten om spijbelgedrag tegen te gaan.

Hoe worden die middelen concreet ingezet? Hoe evalueert u de Time-In projecten van vorige schooljaren? Hoe werden de scholen geselecteerd voor de Time-In projecten?

Op welke manier wisselen ze onderling en met het Brussels onderwijsveld hun ervaringen en expertise uit?

U maakte dit jaar samen met Triptiek vzw 75.000 euro vrij om KANS Centraal Meldpunt Brussel extra te ondersteunen. Een goede zaak, want leerlingen en hun ouders kunnen aankloppen bij KANS om hun problemen rond schoolmoeheid en spijbelen te bespreken. KANS biedt dan individuele trajecten om aan die jongeren te helpen hun motivatie voor school terug te vinden.

Wat is de succesgraad van deze trajecten? Wie vindt de weg naar KANS en slaagt KANS erin om alle mogelijke schoolgaande jongeren in Brussel te bereiken?

Tot slot, gaat de Administratie en het Onderwijscentrum Brussel aan de slag met de Brusselse 'spijbelcijfers'? Zo ja, hoe?

Collegevoorzitter Elke Vanden Brandt: Problematische afwezigheden in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel zijn en blijven een belangrijk aandachtspunt in het beleid van de VGC.

In het Vlaams onderwijsbeleid wordt er gesproken van een problematische afwezigheid bij leerplichtige leerlingen die minstens 30 halve dagen ongewettigd afwezig zijn.

Globaal gezien is er in 10 jaar tijd Vlaanderenbreed een grote stijging van het aantal ongewettigd afwezige leerlingen, ook in Brussel, met meer dan een verdubbeling in heel Vlaanderen. De coronacrisis lijkt hierin een katalysator te zijn geweest. In die zin moeten we voorzichtig zijn met het vergelijken van cijfers van verschillende schooljaren.

Enkel een volgehouden inspanning kan deze problematiek terugdringen. Naast de inspanningen van de Vlaamse en Brusselse overheden, koos de VGC ervoor om zich te focussen op het tegengaan van schooluitval door middel van het opzetten van een kwaliteitsvol begeleidingsaanbod. Hierbij traden in eerste instantie het KANS Centraal Meldpunt Brussel, vzw Abrusco en Groep Intro op de voorgrond als belangrijkste partners voor individuele trajecten en groepsbegeleidingen, binnen en buiten de school. Maar scholen gaven ook aan dat in sommige situaties een snellere interventie nodig is. Vanuit de vraag van de scholen om trajecten op te zetten en begeleiding te bieden op maat, binnen de eigen schoolcontext, ontstond Time-In.

Alle deelnemende scholen krijgen de kans om op basis van hun pedagogisch project en specifieke schoolcontext de toegekende middelen op een schooleigen manier in te zetten en te zorgen voor een breed gedragen aanpak.

De verschillende keuzes tot implementatie leidden tot twee stromingen:

1. Time-In vormt een aparte fysieke plek op school, waar leerlingen met specifieke noden terecht kunnen. Afhankelijk van die specifieke noden en de onderliggende problematieken wordt gekeken naar een aangepaste ondersteuning. Begeleiders zorgen daarnaast voor de herintegratie van de leerlingen in de klas, de observatie in de klas, de opvolging van

spijbelaars, huisbezoeken, aanwezigheid op klassenraden in functie van het analyseren van de zorgnood en het zoeken naar draagkracht binnen het klasteam.

2. Time-In kan ook op een schoolbrede manier worden ingevuld. Er wordt in deze aanpak gefocust op zoveel mogelijk impact en op zoveel mogelijk leerlingen, met als doel een duurzame verbinding te creëren tussen leerling, ouders en school. Dit doen ze door bv. een coach, psycholoog of andere hulpverlener aan te stellen die dicht bij de leerlingen staat en de mogelijkheid krijgt om hen nauwgezet op te volgen.

De scholen dienen jaarlijks een inhoudelijke en financiële verantwoording in, die door de Administratie wordt geanalyseerd en geëvalueerd. Daarnaast vinden er twee intervisies plaats per trimester.

Naar aanleiding van de beslissing om de proefprojecten in schooljaar 2024-2025 te verlengen, gebeurde er eveneens een uitgebreide SWOT-analyse, waarbij ook een begin van impactmeting werd vooropgesteld.

Op het einde van het schooljaar 2024-2025 willen we het geheel van de lopende proefprojecten grondig evalueren in functie van een eventuele bijgestuurde verdere uitrol.

De betrokken scholen zijn over de proefprojecten Time-In positief. Het is duidelijk aantoonbaar dat leerlingen die begeleid werden binnen een Time-In project erin slagen om, ondanks een moeilijk traject, het nodige attest te behalen, op dezelfde school te blijven of door te stromen naar een andere onderwijsvorm. De evaluaties benadrukken de sterk dalende trend in zware tuchtsancties en de dalende trend in uitsluitingen.

De scholen werden geselecteerd op basis van:

- het aantal leerlingen in het BSO;
- het aantal aanmeldingen bij KANS Centraal Meldpunt Brussel;
- de schoolse vertraging.

Met de subsidies hebben scholen uit het (beroeps)technisch onderwijs o.a. extra mensen kunnen inzetten om leerlingen op te volgen: sociaal assistenten, psychologen en andere professionelen worden zowel individueel als in klasverband ingezet om jongeren op de rails te houden of weer op de rails te krijgen en om samen te werken aan een positief klas- en schoolklimaat.

Elk trimester zijn er twee intervisiemomenten: een voor de coördinatoren en een voor de begeleiders. Hier is ruimte voor onderlinge uitwisseling van ervaringen en expertise. Daarnaast worden er netwerk- en opleidingskansen aangeboden. Zo werd er een vorming gegeven door het Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG). Ook KANS sluit af en toe aan bij deze intervisies, wat inhoudelijk interessant is voor alle betrokken partijen.

Tot slot, de coördinatoren en begeleiders kennen elkaar intussen. Daardoor wordt er ook buiten deze intervisiemomenten met elkaar informatie uitgewisseld.

KANS verenigt verschillende functies: informatiepunt, onthaal- en aanmeldingspunt voor de doelgroep, regisseur van de trajecten van de doelgroep en een expertisecentrum.

De succesgraad van trajecten tegen schooluitval is bijzonder moeilijk te concretiseren. Dit wordt ook bevestigd door academici. Ondanks het feit dat scholen graag snelle verandering

willen zien, zeker als het over problematisch gedrag gaat, zit de vooruitgang die geboekt wordt in de trajecten meestal in kleine stappen in de goede richting. Het centraal meldpunt zorgt er alleszins voor dat er kort op de bal wordt gespeeld en dat leerlingen die dreigen uit te vallen, snel en doelmatig worden opgevist met het oog op een aangepaste trajectbegeleiding en in functie van hun herintegratie in het regulier onderwijs.

De evaluatie geeft alleszins een algemeen positief beeld van de tevredenheid van scholen omtrent de trajecten.

Ik geef u het profiel van de aangemelde leerlingen weer op basis van de cijfers van het schooljaar 2023-2024:

- Basisonderwijs: 65 jongens, 7 meisjes met een opvallend sterke vertegenwoordiging van 7- tot 10-jarigen.
 - 70 % van de leerlingen heeft geen schoolse vertraging.
 - In het basisonderwijs ziet KANS amper leerlingen met problematische afwezigheden. De aanmeldingen die wel gebeuren, hebben eerder te maken met gedragsproblemen.
- Secundair onderwijs: 284 jongens, 109 meisjes, 2 genderfluïde. Procentueel omgerekend is dit 72 % jongens, 28 % meisjes.
 - 75 % van de aanmeldingen bevindt zich in de leeftijdsgroep 13 tot 16 jaar. De groep 13-jarigen nam toe ten opzichte van schooljaar 2022-2023.
 - 44 % van de leerlingen heeft geen schoolse vertraging op het moment van aanmelden. Schoolse vertraging is een belangrijke risicofactor wanneer het gaat over vroegtijdig schoolverlaten.

KANS werkt op basis van aanmeldingen door scholen en CLB's. Het wordt volledig getrokken door de CLB's en de VGC, en zet zowel in op secundair als op basisonderwijs. De organisatie is er zich van bewust dat nog niet alle jongeren die het nodig hebben, worden bereikt. Vanuit het netwerk 'Samen tegen Schooluitval' wordt er nagegaan hoe er nog meer ingezet kan worden op vroegdetectie. KANS blijft ook sensibiliserende sessies geven rond schooluitval en het beschikbare aanbod van trajecten. Ze doen dit in samenwerking met vzw Abrusco en Groep Intro.

Aanwezigheid op school is van groot belang om tot 'leren' te komen. In het verlengde daarvan is het dus belangrijk om schoolverzuim te voorkomen, of dit zo snel en zo passend mogelijk aan te pakken.

Voor de VGC is schooluitval en -verzuim een belangrijk aandachtspunt. Spijbelen valt onder deze bredere noemer. Er werd de voorbije jaren dan ook zeer intensief gewerkt aan een consistente aanpak, zowel binnen als naast de school, en aan het opzetten van een dekkend netwerk. De grootteorde van de middelen die daartoe jaarlijks werden ingezet (meer dan 1.800.000 euro per jaar) is daarvan het bewijs.

In de nabije toekomst willen wij de verschillende ondersteunings- en begeleidingsmogelijkheden grondig evalueren met het oog op een integrale aanpak van schoolverzuim en

schooluitval met kwaliteitsvolle begeleiding en passende trajecten. De fundamenten daarvan werden reeds in de voorbije jaren gelegd.

Het OCB speelt geen actieve rol ten aanzien van de opvolging van de spijbelcijfers op school. Die rol is weggelegd voor de Vlaamse Administratie en wordt aanvullend opgevolgd binnen de VGC.

Binnen het ondersteuningsthema leer-, klas- en schoolklimaat werkt het OCB wel preventief aan deze problematiek door in te zetten op sterke verbindingen tussen school, leerlingen, ouders en hun leefwereld.

De heer Ilyas Mouani (Vooruit.brussels): Uit de cijfers blijkt toch dat de preventieve aanpak een groot succes heeft voor alle leeftijden want uit de cijfers blijkt ook dat de 7- tot 10-jarigen een beroep kunnen doen op de ondersteuning. Ik ben ook blij dat wij in het belang van de kinderen en jongeren samenwerken met organisaties als Groep Intro, vzw Abrusco enz...

- Het incident is gesloten.

5. Regeling van de werkzaamheden

Het Uitgebreid Bureau van 7 november 2024 verwees volgende vraag van een burger door naar de Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw:

“Hoe kunnen we het woensdagaanbod op scholen met een 4-dagenlesweek gratis/betaalbaar en educatief verzorgen?”

Artikel 64 van het Reglement van Orde voorziet dat de commissie:

- de vraag naar het College kan verwijzen met het verzoek omtrent de inhoud ervan uitleg te verstrekken binnen een termijn die door de commissie vastgelegd wordt of, bij gebrek daaraan, binnen een termijn van zes weken.

- de vraag ten gronde kan behandelen, hiervoor alle nuttige maatregelen kan nemen en eventueel de burger uit te nodigen om de vraag te stellen.

De Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw beslist de vraagsteller uit te nodigen in een commissievergadering.
